

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึง คุณภาพกำไรของธุรกิจกลุ่มพลังงานและ สาธารณูปโภคในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยศึกษาจากการวิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่ม บริษัทที่ประกอบธุรกิจด้านหิน กลุ่มบริษัทที่ประกอบธุรกิจน้ำมันเชื้อเพลิงและผลิตภัณฑ์ ปิโตรเลียม กลุ่มบริษัทที่ประกอบธุรกิจพลังงานไฟฟ้า กลุ่มบริษัทที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับ ทรัพยากรน้ำ โดยเก็บข้อมูลจากรายงานของผู้สอบบัญชี งบการเงินและหมายเหตุประกอบงบ การเงิน ในรายงานประจำปี พ.ศ. 2546 - 2547 รวมทั้งงบการเงิน ไตรมาสที่ 1 และ 2 ประจำปี พ.ศ. 2548 โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างกลุ่มละ 1 บริษัท

หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพกำไร คือ พิจารณาความถูกต้องของการแสดงมูลค่า จากงบการเงินในส่วนของการรายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต งบดุล งบกำไรขาดทุน งบแสดงการ เปลี่ยนแปลงในส่วนของผู้ถือหุ้น งบกระแสเงินสด และหมายเหตุประกอบงบการเงิน การ ประเมินผลกระทบของนโยบายการบัญชี การประเมินฝ่ายบริหาร วัดความแปรปรวนและความ เสี่ยง และใช้การวิเคราะห์อัตราส่วนจากงบกระแสเงินสด

จากการประเมินผลกระทบของนโยบายการบัญชี การประเมินฝ่ายบริหารของบริษัท ตัวอย่างพบว่า มีการเลือกใช้นโยบายการบัญชีที่ทำให้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพกำไร ได้แก่ นโยบายบัญชีที่ระมัดระวังมากเกินไป การเปลี่ยนแปลงทางบัญชีเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบาย บัญชีที่ทางการกำหนด การเปลี่ยนแปลงทางการบัญชีที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง กำไรสุทธิไม่ไปทาง เดียวกันกับค่าขาย และการใช้วิธีต้นทุนเต็มในธุรกิจน้ำมัน และพบว่างบการเงินของบริษัท บ้านปู

จำกัด (มหาชน) บัญชีรายได้จากการขายมีสัดส่วนที่เพิ่มสูงขึ้น ไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับ ลูกหนี้การค้า-สุทธิ และบัญชีสินค้าคงเหลือ-สุทธิ กำไรส่วนใหญ่ของบริษัทมาจากรายได้อื่น ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพกำไรทางลบ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) มีการเปลี่ยนแปลงทางบัญชี เช่น การประมาณการหนี้สินค่าเรือถอนอุปกรณ์การผลิต การเปลี่ยนวิธีการตีราคาสินค้าคงเหลือ ซึ่งผลจากการเปลี่ยนแปลง ทำให้บริษัทต้องทำการปรับปรุงงบการเงินในงวดปัจจุบัน โดยมีการโอนกลับกำไรที่ได้รับรู้ไปแล้วในงวดก่อน และการตั้งประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญที่สูงเกินไป เนื่องจากมีหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้จำนวนมาก นอกจากนี้บริษัท ผลิตไฟฟ้าราชบุรีโฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน) ไม่แสดงยอดขายเนื่องจากรายได้เกิดจากการลงทุนในกิจการอื่น และรายได้เป็นส่วนงบการเงินของบริษัท จัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำภาคตะวันออก จำกัด (มหาชน) ไม่บันทึกหรือเปิดเผยข้อมูลรายละเอียดของสินทรัพย์และหนี้สิน และตัดจำหน่ายค่าความนิยมด้วยระยะเวลาที่นาน

จากการวิเคราะห์อัตราส่วนงบกระแสเงินสด พบว่าบริษัททั้งหมดมีอัตราส่วนที่สม่ำเสมอ ยกเว้นบริษัท ผลิตไฟฟ้า จำกัด (มหาชน) มีอัตราส่วนที่ไม่สม่ำเสมอ คือมีค่าอัตราส่วนทางการเงินบางปีมีค่าเป็นบวกหรือเงินสดรับมากกว่าเงินสดจ่าย และในบางปีมีค่าเป็นลบหรือเงินสดจ่ายมากกว่าเงินสดรับ ทำให้ยากต่อการประมาณการแนวโน้มกำไรในอนาคต

จากการวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างธุรกิจกลุ่มพลังงานและสาธารณูปโภคพบว่า ได้มีการจัดทำบัญชีตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป ค่าความแปรปรวนและความเสี่ยงมีค่าที่ต่ำ แสดงให้เห็นว่ากำไรของบริษัทมีความผันผวนต่ำ ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพกำไรในทางที่ดี สามารถประเมินได้ว่ากำไรของกลุ่มบริษัทมีเสถียรภาพ อัตราส่วนจากงบกระแสเงินสด แสดงให้เห็นสภาพคล่องของกลุ่มบริษัท ประเมินได้ว่ามีแนวโน้มสามารถเปลี่ยนกลับมาเป็นเงินสดทันต่อการจัดสรรให้แก่ผู้ถือหุ้น หรือชำระหนี้ ส่งผลกระทบต่อคุณภาพกำไรในทางบวก ยกเว้นในบางปีที่กระแสเงินสดจากการดำเนินงานมีค่าติดลบ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษานี้คือ ผู้ใช้งบการเงินควรศึกษาการวิเคราะห์คุณภาพกำไรก่อนการตัดสินใจลงทุน โดยให้ความสำคัญกับงบการเงินของกลุ่มธุรกิจที่ต้องการเข้าไปลงทุน ศึกษานโยบายการบัญชี การเปิดเผยข้อมูลอย่างชัดเจน และเพียงพอ นอกจากนี้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ นักบัญชี และผู้สอบบัญชี ควรจัดทำบัญชีตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป โดยยึดหลักจริยธรรม จรรยาบรรณ เพื่อแสดงข้อมูลที่ตรงตามความเป็นจริง และกำไรที่นำเสนอเป็นกำไรที่แท้จริง

The study aimed at the Analysis of Earning Quality of Energy and Utilities Business Group in The Stock Exchange of Thailand . The method of the study was conducted through the auditor' report on data analysis, the footnotes of financial annually report during 2003 – 2004, The single sample group was selected from each company group and the Financial Statement for the first and second quarter of in 2005 in coal business, and petroleum products business, electrical energy business and water resource business company groups.

The criterions used for quality of earning analysis were the consideration on the correctness of the accounting value checked by the auditors, Balance sheet, Profit and loss Statement, Statement of Changing in Stockholder's equity, Cash Flow Statement and footnotes, the effect evaluation on accounting policy and the evaluation on administrators. The standard deviation and risk measurement and the analysis of cash flow ratio were applied to analyze collected.

According to the assessment of the impact of accounting policy and management of a representative sample, accounting policies that have impact on the profit quality include the use of conservative policies, the change of the internal accounting policy to comply with the law, many changes of the policy, net profit does not correspond to sale and the full costing method in

the fuel industry. The financial report of “Banpu PLC” suggests that the increased proportion of sale income statement does not respond to the net account receivable and net inventory account. The majority of the company’s profit is from other incomes. All these factors represent negative impact of the profit quality. According to the analysis on “PTT PLC.”; the resulting of the change of accounting such as the estimate liabilities on equipment removal fee and the inventory valuation determining method is that the company had to improve the current financial statement by transferring the realized profit back to the previous period. The company has high allowance for doubtful accounts because there is a high portion of non-generation income debts. The financial information from “Ratchaburi Electricity Generating Holding PLC” didn’t show the sales amount. The net profit come from the return of investment and other income. “EASTREN Water Resources development and management PLC’s” financial statement did not disclosure about the detail of asset and liabilities. The period of goodwill is also too long.

The analysis of cash flow ratio and the standard of deviation and risk measurement of Electricity Generating PLC suggest the inconsistency of the ratio. The ratios show positive on cash received more than cash payment in some years and negative on cash payment more than cash received in others. Therefore, it is difficult to project the future profit trend.

The analysis of Energy and Utilities Business Group suggests that the companies have executed the accounting system with the generally accepted accounting principles with low standard deviation and risk measurement. This also shows that profits have low fluctuation and have positive impact on the quality of earning. This indicates that companies’ profits are stable. Ratios from cash flow statement present liquidity of companies. Therefore, assets are tend to be able to transform to cash for shareholder allocation or debt disbursement. This also has positive impact to the quality of earning, except some years that cash flows from operation are negative.

The suggestion of the study, the financial user should study analysis the quality of earning before making decision in any investment. It is important to study financial statement of business group, to study accounting policy, disclosure complete and equate data. Furthermore, relevant parties such as accountants and auditors should accounting system with the generally accepted accounting principles with the ethics and morals, checking financial statement in order to assure that the information presented is true, and the profit that companies present to actual net profit.